Viața Satului

NR. 21 (4738) MIERCURI, 27 MAI 1992

Editor: Guvernul Republicii Moldova ◆ Apare de la 1 mai 1945 ◆ Prețul 1 rublă.

Sesiunea Parlamentului Moldovei

La Chișinău își continuă lucrările sesiunea a opta a Parlamentului Republicii Moldova. În cadrul ei urmează să se dea răspuns la o serie de probleme dintre cele mai complexe, pe care le pune viața și care sînt determinate de faptul că «armata a 14-a a Federației Ruse s-a dedat la o agresiune fățișă împotriva Republicii Moldova, punînd în pericol de moarte independența și integritatea teritorială a statului nostru».

Dominanta săptămînii

Acum ori niciodată!

ZADARNICA ne-a fost speranța. Pe unde ne prefăceam a nu înțelege, pe unde ne mai lăsam călcați pe bătătură; scuipați pe un obraz, zîmbeam strîmb, întorcîndu-l și pe celălalt pentru a fi batjocorit. Plîngeam tăcut, îngropîndu-ne tații și feciorii secerați în floarea vîrstei de bestii cu ochii injectați de băutură. Ne ștergeam unii la alții ochii, apoi încercam să arborăm un aer independent și binevoitor — și toate acestea mereu sub povara speranței că va fi odată și odată bine pe pămîntul acesta al nostru; că vom scăpa de tot soiul de frați nepofuți, mai mășcați și mai mărunței.

Aveam de fapt și anumite temeiuri pentru o așa speranță încăpățînată. Căci cu mare greu, dar straiele de gheață în care am fost ferecați fără a ni se cere consimțămîntul prins-au a se topi și legendara noastră gură de rai a început a se apropia de mofturoasa și sătula Europă, care a binevoit să ne încurajeze pe calea democratizării și suveranității.

Căci ne-am ales între timp cu limbă dulce, alfabet, stemă, tricolor; cu un loc la marea adunare a popoarelor lumii — și toate păreau să meargă bine în grădina reînnoirii noastre.

Dar s-a dovedit că n-am putut stîrpi rădăcina răului; călcată de noi în picioare ea s-a pitulat, s-a îngropat mai adînc în pămînt. Și și-a așteptat ora.

Așa se face că ne-am pomenit peste noaptea visării senine cu grădina plină de floarea veninoasă a separatismului. A rodit din plin, a rodit amarnic de bine pentru cei cu copite care s-au și năpustit nestăvilit încoace, ademeniți de izul de sînge de om.

AZI E RĂZBOI în țara Moldovei. Cuvîntul acesta a planat demult deasupra trupului schilodit al unui fost stat mîndru ce se tot întindea de la munții cărunți și sălbatici ai Carpaților pînă la împărățiile argintoase ale pelinului spălat de aerul mării; acum el s-a avîntat ca un uliu în realitatea noastră de azi.

Merge război în Moldova, praful de pușcă se așează tot mai departe și mai departe peste sate și grădini. La Nistru a fost înjunghiată crud, nemilos, Țara. Și acolo ard ca macii roși inimile celor mai viteji fii ai pămîntului nostru. Acum ori niciodată! Să lăsăm la o parte îndoielile, să nu ne mai ascundem nehotărîrea și nimicnicia prin slove fățarnice; să nu ne mai umplem sufletele cu nădejdi sterile izvorîte din frică. Da, într-adevăr, un popor care nu se poate apăra — la ce bun mai trebuie pe acest pămînt? Pentru a înmulți rîndurile sclavilor, ale trădătorilor de neam și ale lingăilor?

Lăsați poporul să se ridice în picioare. Lăsați-l să se apere de dușmani. Dreptatea e de partea lui.

Deci și Dumnezeu e cu el.

Ilie BUJOR.

Război și pace

Pretextul secretului militar

sau Botniță pentru ziariști

ULTIMELE zile poporul republicii noastre «s-a bucurat» de informație foarte săracă privind situația din zona de conflict armat, mai cu seamă de cînd la agresiune fățișă a procedat armata a paisprezecea a Federației Ruse. Tac ziarele, tace radioul și televiziunea, chiar dacă acestea din urmă zilnic ne aduc «vești proaspete», difuzate și ieri, și alaltăieri. Sporește neliniștea firească a mamelor, soțiilor și surorilor celora care se află la datorie, și apără demnitatea noastră ca popor. Sporește și neliniștea celora care își așteaptă rîndul să plece încolo, factor foarte nedorit și chiar periculos pentru oricare popor aflat în stare de război. Vacuumul format din cauza lipsei de informație se completează cu zvonuri care de care mai neverosimile, iarăși în defavoarea noastră. Ce se întîmplă?

Timp de cîteva zile am încercat și eu, stimați cititori, să aflu răspuns la această întrebare prin tentativa de a mă deplasa în zona conflictului. Joi, de la Ministerul Afacerilor Interne mi s-a comunicat că voi putea pleca «încolo» vineri. Vineri aceeași sursă «m-a sfătuit» să mă adresez Ministerului Apărării, care, cică, eliberează permisele respective. M-au dezamăgit și lucrătorii ministerului din urmă, declarînd că trecerea în zonă a reprezentanților presei ține de competența Ministerului Afacerilor Interne. Sîmbătă și duminică n-am avut cu cine discuta și a venit luni.

Deci, iată-mă din nou la Ministerul Afacerilor Interne. În cîteva minute obțin permisul rîvnit de cîteva zile și mă deplasez la podul de la Vadul-lui-Vodă. Pe malul drept sînt informat că există un ordin special de a interzice trecerea de partea cealaltă a Nistrului pentru toți reprezentanții presei, inclusiv acei care au permis din capitală. Nutrind un sîmbure de speranță că totuși mi se va permite să trec, mă dau puțin la o parte și caut să leg capăt de vorbă cu polițiștii. Zadarnic. Ordinul trebuie executat întocmai. Nu-mi rămîne decît să caut a afla cîte ceva de la bărbații și femeile care vin «de acolo».

— Sînt de la Doroțcaia, vreo șaizeci de case din sat sînt distruse. Au rămas acasă mai mult bărbații. Jumătate de sat se află în mîinile gardiștilor și cealaltă — în mîinile flăcăilor noștri...

— Sîntem de la Coșnița. Auzim împușcături frecvente îndepărtate. Totuși, majoritatea populației s-a refugiat.

Iată ce am putut afla, stimați cititori, de la trecători. Mai fiecare interlocutor se eschiva să-și spună numele. Pe pod trec încolo și încoace zeci de oameni. Și mai intens circulă transportul auto. Ți se face impresia că e pace. Dar e de ajuns să nimerești cu privirea asupra blocurilor de beton armat și a polițiștilor și-ți dai seama că te afli în preajma zonei de război.

Luni am fost primul ziarist care a încercat să treacă podul de la Vadul-lui-Vodă. Apoi a sosit și un jurnalist de la radioul național. Am rămas cu gura căscată, cînd am văzut că acestuia i-au permis trecerea și am luat-o din urma lui. Chiar am ajuns în celălalt capăt al podului. Dar... El a trecut și al doilea post de control, iar eu am fost întors. Abia după aceasta am fost informat că, potrivit ordinului, pot trece doar jurnaliștii de la radio și televiziune (colaboratorii «Mesagerului»). Mai tîrziu în situația mea s-au pomenit și doi ziariști din România, însoțiți de Ion Mija. În zona conflictului așa și n-am mai ajuns...

Deoarece n-am reușit să aflu de la cine vine ordinul amintit de atîtea ori, vreau să adresez Ministerului Afacerilor Interne cîteva întrebări, care, intuiesc eu, îi preocupă și pe cei peste 90 mii cititori ai săptămînalului «Viața Satului». **Dacă se consideră că ziariștii ar putea divulga careva taine militare, firești în situația de la Nistru, de ce unii sînt în favor, iar alții — nu? Cum e asigurată păstrarea tainei militare, dacă la comisariatele militare mai lucrează ofițeri ai fostei Armate Sovietice, aceștia fiind foarte bine informați în multe privințe? De ce unii flăcăi de ai noștri trebuie să alerge zile în șir pentru a fi înrolați în unitățile de voluntari și li se refuză în timp ce voluntarii care veneau «de acolo» afirmau că au nevoie de ajutor? Presupun că răspuns ar putea da și Ministerul Apărării, căruia îi sînt subordonate comisariatele militare.**

Eugen ZASTAVNEȚCHI.

Fotografie de Ion GRIGORIEV.

Zice-o vorbă din bătrîni

- ● **Boul se leagă de coarne și omul de limbă.**
- ● **Vorba fără glume pare ca bucata fără sare.**
- ● **Duhul omului e ca o funie: de ce o întinzi, de ce slăbește.**
- ● **Ca unealta lucrezi, unealtă rămîi.**

Poziție

Jandarm a fost, jandarm rămîne

MAI DEVREME ori mai tîrziu conflictul din raioanele din stînga Nistrului, organizat și declanșat de către centrul moscovit, avea să ajungă la apogeul său — implicarea armatei a 14-a, care se află sub jurisdicția Federației Ruse, în operațiile militare. Eu calific aceste acțiuni ale separatiștilor de la Tiraspol, dirijați de Moscova, drept o rebeliune, o invazie, un amestec brutal al armatei imperiale în treburile interne ale statului suveran și independent Moldova. Deși guvernul Rusiei de-iure a recunoscut independența republicii noastre, anumite forțe negre din acest stat astăzi de-facto caută orice motive și mijloace pentru a atenta la integritatea Republicii Moldova, a o ține sub ocupația sa.

Sîntem profund indignați de faptul că conducerea Rusiei susține tacit această invazie a armatei a 14-a, căci cum s-ar putea califica altfel afirmațiile celor de la Moscova, precum că declarația lui Mircea Snegur este precoce și e bazată pe simple emoții, fără a da obiectiv apreciere actualelor evenimente de pe multpătimitul nostru pămînt. O știe toată lumea, că liber e acel popor, care își iubește propriul pămînt și nu atentează la libertatea altuia. De atîta cerem scoaterea armatei a 14-a ruse de pe teritoriul Moldovei; conflictul din aceste raioane poate și trebuie să fie rezolvat fără forțele armate ale Rusiei.

Pe orice căi fostul jandarm al Europei se străduie să inducă în eroare opinia publică mondială și să-și mențină pozițiile de altă dată. Sperăm că lumea ne va susține și nu-i va permite Rusiei să obțină aceasta.

Vitalie CIOBANU,
inspector școlar raional
din Basarabeasca.

Informație pentru meditații

La etapa actuală la cei **4.359,1** mii de locuitori ai Republicii Moldova revin:

349.923 exemplare de ziare și săptămînale republicane în limba de stat (24 de denumiri);

177.528 — republicane în limba rusă (22 de denumiri);

1.073.416 — moscovite (178 de denumiri);

3.608 — din România (156 de denumiri).

Deci la **o publicație** în limba națională avem **3,5** în limba rusă.

Mai poate fi pusă la îndoială necesitatea stringentă de susținere materială și financiară a presei naționale? (citiți pag. 2)

Mihail ROMAN

Ca un codru de stejari...

Moare cîntecul de pace,
În Moldova
E război.
Și moscalii,
Și cazacii
Trag cu tunul
Peste noi!

Polițiștii se ridică
Ca un codru de stejari,
Apărîndu-mi
Țara mică
De mancurți
Și mercenari...

Vin băieții
De prin sate,
Se adună
În tranșei
Pentru sfînta Libertate
Dau și viața
Fiii mei!..
Cad feciorii
Cîte unul —
Se învață a lupta...
...Blestemată uniune!
Nu ne lasă-n pace ea...

Durere

S-a umplut cupa răbdării

MULTE, foarte multe am văzut eu în cei [illegible] de ani trăiți pe pămînt. Am îndurat și foametea și război, am avut și zile de pace cu masa plină de bucate, însă niciodată nu m-am gîndit că îmi voi toarce ultimele zile ale vieții într-o atmosferă de chin, batjocură și fărădelegi, cînd forțele ostile imperiale încearcă din nou să calce în picioare demnitatea și mîndria noastră națională.

Oricît s-ar strădui el, fostul nostru «frate mai mare», să ne convingă că cele ce se întîmplă acum în stînga Nistrului nu e politica oficială a conducerii Federației Ruse, fățărnicia lui șovină se vede de la o poștă. Mai mult ca atît, dl Boris Elțin nici că a încercat să pătrundă în sensul durerii poporului meu, exprimată în mesajul domnului Mircea Snegur, adresat conducătorilor de stat ai țărilor lumii. Altminteri cum se poate califica poziția lui în această privință?

Sînt de părere că cupa răbdării noastre s-a umplut de-a binelea. Destul cît ne-am închinat, umilit, înjosit în fața separatiștilor. Dacă în timpul de față Moldova noastră nu dispune de o armată națională bine instruită, care ar putea da riposta cuvenită «internaționaliștilor» din stînga Nistrului, consider că e cazul să cerem ajutorul unor forțe străine, cum ar fi cele franceze, engleze, americane. O altă ieșire din situația creată eu nu văd. Nici, la urma urmei, cît putem să-i mai căutăm în picioare?

Tudor ANTOCEL,
locuitor al satului Marianca-de-Jos, raionul Ștefan-Vodă.

Urme de cotigă

Frunzarii

DE TREI ORI pe an tata prindea crengi înfrunzite în parii de la poartă și pe la deregi. Asta se întîmpla de sfîntul Gheorghe, de Ispas și de Duminica Mare.

La Duminica Mare eu aduceam jumătate de sac de corovatică (salvie sălbatică) și altă jumătate cu cimburel.

Mama așternea aceste podoabe mirositoare în casa cea mare, le mai punea și în păretare, în teancul cu zestre.

Trei zile în șir pînă la Duminica Mare din acel an plouase. Furat de monotonia ploii ciobănești, am ațipit. Se făcea că a venit tata în ospeție. Era tînăr, înalt și frumos ca în tinerețea sa cînd mă trimitea să aduc frunzari. M-a mirat ci-i fără de toiag și se mișcă iute, ca mai înainte. I-am turnat un pahar cu vin și a refuzat.

— Ți-ai schimbat gardul, nu-ți mai plăcea cel din ștachetă pe care l-am făcut împreună?

Ieși grăbit pe poartă. Și gardul cel de fier, trainic și bine prins în sudură, se lăți pînă în grădina vecinului.

Din depărtare auzii vocea tatei, blajină și nesupărăcioasă: «Ai uitat să-mi aduci frunzari, fiule»...

Ion PROCA.

ZONA DE SECURITATE.md